

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **T. K.**, zastoupené JUDr. Petrem Šádou, advokátem se sídlem Pardubice, Bartolomějská 87, proti žalovanému: **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2004, č. j. OAM-1070/VL-18-K04-2003, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 12. 2004, č. j. 14 Az 354/2004-17,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 12. 2004, č. j. 14 Az 354/2004-17, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 26. 4. 2004, č. j. OAM-1070/VL-18-K04-2003, žalovaný neudělil žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně rozhodl tak, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žalobkyně uvedla, že správní orgán nesprávně posoudil skutkový stav věci. Zemi původu byla nucena opustit z důvodu tíživé životní situace, kterou blíže popsala v průběhu azylového řízení. Dále požádala soud, aby přehodnotil stanovisko správního orgánu k její žádosti o azyl zejména s ohledem na § 14 zákona o azylu. Navrhla, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 15. 12. 2004 žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Uvedl, že žaloba obsahuje pouze sdělení o napadení správního rozhodnutí v celém rozsahu a tvrzení o nesprávném posouzení skutkového stavu věci správním orgánem a o tíživé životní situaci žalobkyně v zemi původu. Taková žaloba

však neobsahuje žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů žalobkyně považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Nejsou tak splněny podmínky řízení, ve kterém tak nelze pokračovat.

Proti odmítavému usnesení krajského soudu podala žalobkyně (dále též stěžovatelka) včas kasační stížnost. Namítla, že závěr soudu o podání pouze „blanketní“ žaloby odpovídá skutečnosti jen do jisté míry – v žalobě totiž odkázala na skutečnosti uváděné ve správním řízení, které tím považovala za součást žaloby. Soud však pochybil v tom, že žalobkyni v rozporu s § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nevyzval k odstranění údajných nedostatků.

Dále poukázala na skutečnost, že byla v zemi původu pronásledována a vydírána z náboženských důvodů, a to zejména ze strany příbuzných, členů sekty Svědci Jehovovi. Obrátila se na u. ombudsmanku, ale bezvýsledně. Orgánům České republiky je přitom známa situace na U. v oblasti dodržování lidských práv. Po volbách jen jedna skupina oligarchů vystřídala jinou, pro obyčejného člověka se nic nezměnilo. Dodala, že splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu, tuto otázku české orgány posoudily nesprávně. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně též požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu představuje procesní úkon, jímž se žalobce obrací na správní soud a žádá jej, aby jeho veřejnému subjektivnímu právu, které bylo ohroženo či porušeno úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, originálně poskytl spravedlivou ochranu.

Obsahové náležitosti předpokládané žaloby jsou upraveny jednak obecně v § 37 odst. 2 s. ř. s., určujícím formu žaloby, a odst. 3 téhož ustanovení, podle kterého z každého podání musí být zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno, a dále konkrétně v § 71 odst. 1 s. ř. s., podle něhož žaloba kromě uvedených obecných náležitostí podání musí obsahovat označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy, označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá, žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést a konečně návrh výroku rozsudku.

V daném případě podání žalobkyně nesplňovalo náležitosti žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy neobsahovalo dostatečně určité žalobní body. Toto ustanovení žalobci ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení doprovázená (v témže smyslu) konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (srov. zejména č. 835/2006, dále též č. 488/2005 Sb. NSS).

Žalobce je tedy povinen vylicít, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Tento právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami (to však neznamená, že bezvadným žalobním bodem je pouze takové skutkové tvrzení, které žalobce přesně subsumuje pod určité ustanovení zákona).

V této souvislosti a vzhledem k obsahu kasační stížnosti nutno podotknout, že pouhý obecný odkaz na tvrzení uváděná žalobkyní ve správním řízení, je z výše uvedených hledisek taktéž nedostačující a tedy obsahově nenaplňující pojem žalobního bodu. V takovém případě musí jít vždy o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobkyně za základ jí tvrzené nezákonnosti.

Význam co nejpřesnějšího uvedení žalobních bodů v žalobě vyplývá ze zásady dispoziční, kterou je řízení o žalobách ve správním soudnictví ovládáno, a která znamená, že soud se při přezkumu správního rozhodnutí (s výjimkou taxativně stanovených případů) omezuje pouze na posouzení existence důvodů nezákonnosti správního rozhodnutí, které žalobce dovozuje.

Soudní řád správní tak stanoví pro každé podání účastníka vůči soudu určité náležitosti, jež toto podání musí splňovat. Pokud je nesplňuje, definuje zákon postup soudu při doplňování náležitostí podání a odstraňování jeho vad (srov. však též č. 113/2004 Sb. NSS). Rovněž stanoví další postup soudu a právní následky toho, není-li podání doplněno a vady odstraněny (§ 37 odst. 5 s. ř. s.).

Žalobkyně v žalobě pouze vyjádřila nesouhlas s rozhodnutím žalovaného, při popisu své tíživé životní situace odkázala na okolnosti uvedené v průběhu azylového řízení a dále požádala o přehodnocení stanoviska žalovaného zejména s ohledem na § 14 zákona o azylu. Takto zcela nekonkrétně vymezenými žalobními body se soud, který ve správním soudnictví není oprávněn ani povinen za žalobce cokoli dovozovat, nemohl pro jejich neurčitost vůbec zabývat. Pokud tedy krajský soud shledal, že předmětná žaloba postrádá náležitost podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a není tedy z tohoto důvodu projednatelná, dospěl ke zcela správnému a zákonnému závěru. V daném případě měl ale žalobkyni podle § 37 odst. 5 s. ř. s. jednoznačně formulovaným způsobem vyzvat k odstranění vytýkaných vad (tedy k doplnění žaloby o upřesnění jí v žalobě pouze obecně nastíněných žalobních bodů, a to ve smyslu výše uvedeném), stanovit jí k tomu přiměřenou lhůtu, poučit ji jednak o následcích nesplnění této výzvy, a jednak o tom, jak má vadu odstranit - toto poučení přitom musí být dostatečně konkrétní (pouhá parafráze vybraných ustanovení soudního řádu správního je nedostačující) a musí být diferencované v závislosti na individuální charakteristice žalobkyně, vůči níž směřuje (srov. č. 534/2005 Sb. NSS) - a tuto výzvu jí řádně doručit. Až pokud by žalobkyně své podání v uvedeném směru nedoplnila, nebylo by možno pro tento nedostatek v řízení o žalobě pokračovat, neboť žaloba by byla natolik neurčitá, že by z ní nebylo patrné, v jakých ohledech a v jakém věcném rozsahu má soud rozhodnutí žalovaného přezkoumávat.

V tomto směru tedy krajský soud pochybil, neboť i bez tohoto procesního kroku žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. s tím, že neobsahuje žalobní body a nejsou tak splněny podmínky řízení, pročez nelze v řízení pokračovat.

Ve skutečnosti, že krajský soud žalobu odmítl, aniž předtím žalobkyni vyzval k odstranění vad podání, shledal Nejvyšší správní soud vadu, kterou soud zatížil řízení o žalobě a která způsobila nezákonnost napadeného usnesení o odmítnutí žaloby [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.].

V bodech, jimiž žalobkyně poukazovala na pronásledování z náboženských důvodů, na situaci v oblasti dodržování lidských práv na U., či na nesprávnost neudělení humanitárního azylu, je kasační stížnost nepřipustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.): opírá se totiž o důvody, které se nevztahují k napadenému usnesení. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Krajský soud napadeným usnesením žalobu odmítl, rozhodl tedy pouze o tom, že v soudním řízení nebude pokračováno. V takovém případě však z povahy věci pro žalobkyni přicházel v úvahu pouze kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Tento důvod je ve vztahu k důvodům podle písmen a) až d) téhož ustanovení důvodem speciálním. Je-li dán důvod podle písmene e), vylučuje to důvody podle písmen a), c) a d), neboť nezákonným je rozhodnutí o odmítnutí návrhu v každém případě i tehdy, byla-li v něm soudem nesprávně posouzena právní otázka ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s, bylo-li řízení u krajského soudu zmatečné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. nebo trpělo-li řízení před krajským soudem vadami ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. je u kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí žaloby z povahy věci vyloučen (srov. č. 524/2005, č. 625/2005 Sb. NSS), neboť se nejedná o rozhodnutí ve věci samé. Ovšem toliko rozhodnutím soudu ve věci samé lze posuzovat vady řízení před správním orgánem, jak jsou definovány jako důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Výše zmiňované důvody jsou tak v daném případě nepřipustné.

Vzhledem k tomu, že kasační stížnost byla shledána důvodnou, Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm, vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. října 2006

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu